

Magazine voor musici en acteurs

In dit nummer (maart 2013)

Interview Peter Blok

Het Deense succes

PAM: het auteurscontractenrecht

**Het NORMA fonds maakt het
mogelijk!**

Job Cohen, voorzitter VOI©E

inhoud

Peter Blok: een verslavende focus	5
Het Deense succes	12
PAM: het auteurscontractenrecht	14
Kort nieuws	16
Thuiskopie - een update	19
Het NORMA fonds maakt het mogelijk!	20
Onderhandelingen RODAP gestaakt	23
Job Cohen, benoemd als voorzitter van VOI©E	24

colofon

NORMA - naburige rechten musici en acteurs

Louise Wentstraat 186

1018 MS Amsterdam

Postbus 2995

1000 CZ Amsterdam

T 020 - 627 27 98

E info@stichtingnorma.nl

www.stichtingnorma.nl

Redactie

Wisso Wissing (hoofdredacteur)

Betty Harsveld (eindredacteur)

Maaïke Boomstra, Marjan Feiken,

Olga Meijer

Met medewerking van

Marco Caspers, Joey Cramer

Vormgeving

Robert Swart

Druk

Boeijsing, Apeldoorn

Omslag: Peter Blok (beeld: Minke Faber)

Voorwoord

Eij brief van 4 februari jl. heeft staatssecretaris Fred Teeven (Veiligheid en Justitie) bij de Tweede Kamer aangekondigd dat hij voorbereidingen zal treffen om via een algemene maatregel van bestuur ook de komende jaren een thuiskopievergoeding op voorwerpen te heffen. Het thuiskopiestelsel blijft dus voortbestaan! Aanleiding hiervoor was een gezamenlijke motie van PvdA en D66, waarin zij het kabinet hebben verzocht om af te zien van een downloadverbod. Nu Teeven – mede onder druk van de overwinning die NORMA vorig jaar behaalde in haar rechtszaak tegen de Staat – voor 2013 nieuwe thuiskopieheffingen heeft ingevoerd, zullen makers en uitvoerende kunstenaars dus ook vanaf 1 januari 2014 verzekerd zijn van een vergoeding voor het thuiskopiëren. NORMA is verheugd over het feit dat er wederom geen meerderheid was in de Tweede Kamer om het thuiskopiestelsel te vervangen door een downloadverbod. Dit betekent dat makers en uitvoerende kunstenaars de komende jaren gegarandeerd thuiskopiegeden zullen ontvangen.

In de voornoemde door NORMA gewonnen procedure tegen de Staat over de thuiskopievergoeding, is bepaald dat in een aparte procedure de hoogte van de schadevergoeding zal moeten worden vastgesteld. NORMA heeft inmiddels een aanvang gemaakt met deze procedure en we zullen u hierover in het volgende nummer uitgebreid informeren.

Na een onderhandelingsperiode van twee jaar zijn de onderhandelingen tussen RODAP en het Collectief van rechtenorganisaties gestopt. De partijen kwamen er niet uit. Nog even in herinnering brengend: in RODAP zijn de producenten, de omroepen en de distributeurs (waaronder de kabelaars) verenigd. Het Collectief bestaat uit Buma, Pictoright, Lira, VEVAM, NORMA en Sena. Deze onderhandelingen waren in feite een voortzetting van de vroegere onderhandelingen tussen kabelaars en een collectief van cbo's over de kabelvergoedingen. Nu hadden zich aan beide zijden nog een aantal extra partijen gevoegd, namelijk aan de kant van de rechtenorganisaties VEVAM, NORMA en Sena

en aan de gebruikerszijde de producenten en omroepen. Dat betekende dat er, in vergelijking met de vroegere kabelonderhandelingen, voor méér gebruik toestemming werd gevraagd en ook van méér rechthebbenden. Daar kwam bij dat er ook nog eens voor relatief nieuwe soorten gebruik, zoals Uitzending Gemist en andere digitale exploitatie, een regeling getroffen moest worden. De verwachtingen waren aanvankelijk hoopvol, aangezien RODAP de hoogte van de vergoedingen economisch wilde benaderen en niet juridisch. Uiteindelijk bleken de in RODAP verenigde organisaties niet bereid om meer te betalen dan zij voorheen deden, ondanks die toename van rechthebbenden en gebruiksoorten. Daar liepen de onderhandelingen op stuk.

Het ziet er voorlopig naar uit dat de juridische weg de enige effectieve weg zal zijn naar het bereiken van rechtenvergoedingen voor uitvoerende kunstenaars. Onze kabelprocedure is nog in volle gang bij de Hoge Raad, daarnaast is NORMA allerlei initiatieven aan het ontplooiën om ervoor te zorgen dat eindexploitanten gaan betalen voor het gebruik van het repertoire van onze achterban. Maar er zijn tevens wettelijke aanpassingen nodig om alle huidige juridische discussies een halt toe te roepen: in dat kader is de lobby voor het auteurscontractenrecht in volle gang! Onlangs is er een gezamenlijk magazine *PAMflet* uitgebracht namens alle PAM-organisaties en inmiddels hebben er gesprekken met politieke partijen plaatsgevonden over effectieve verbeteringen van het filmrecht. Wij pleiten voor een wettelijke verankering waardoor de proportionele billijke vergoeding collectief wordt geïncasseerd daar waar het geld wordt verdiend: bij de eindexploitant. Een collectieve incasso zal de inning van deze vergoeding beter kunnen garanderen en zal bovendien voor de nodige efficiëntie zorgen. Dat is een van de pijlers van een gemoderniseerd auteurs- en naburig recht.

Amsterdam, maart 2013

Wisso Wissing, directeur NORMA

Peter Blok

Peter Blok: Een verslavende focus

Peter Blok heeft na dertig jaar als acteur zijn sporen zeker verdiend in het vak. Naast toneelstukken (o.a. bij Orkater en Het Toneel Speelt) heeft hij ook in diverse televisieseries gespeeld, zoals *De Daltons*, *Lijn 32*, *Moeder, ik wil bij de revue* en *In Therapie*. Daarnaast is hij bekend van speelfilms als *De Verbouwing*, *Cloaca* en *Leef! Momen- teel* speelt hij de hoofdrol in de nieuwe serie *Volgens Robert*, die hij samen met zijn vrouw Maria Goos heeft geschreven. Verder was hij afgelopen jaar genomineerd voor de Gouden Notekraker. Peter is actief betrokken bij NORMA, zo heeft hij als mede-eiser in de juridische procedure van NORMA tegen de Staat meegestreden en meege- werkt aan de lobby voor het behoud van het thuiskopiestelsel.

Tekst: Maaike Boomstra Beeld: Minke Faber

Hoe is je liefde voor het acteren ontstaan?

Nergens eigenlijk. Ik deed wel van alles tijdens de middelbare school, maar ik had het nooit als vak overwogen. Van de voorlichting op een universiteit schrok ik me rot, dus toen een decaan me vroeg of ik niet iets op het podium moest gaan doen, ben ik acteren als vak pas serieus gaan nemen. En zo kwam ik dus uiteindelijk bij de toneelschool in Maastricht terecht. Een visie op wat ik leuk vond aan toneel ontwikkelde ik pas in het tweede jaar, nadat de druk van het selectieproces eraf was. Je kwam alleen verder als je er echt voor ging. Met 'het lijkt me wel leuk' kom je er niet; meer dan de helft van de mensen die aan de toneelschool begonnen, haalde het tweede jaar niet.

Wat ging je daarna doen?

Hoewel dat eigenlijk niet gebruikelijk was,

hebben we met de afstudeergroep allerlei mensen uitgenodigd om naar onze gezamenlijke afstudeervoorstelling te komen. Daar zat onder anderen iemand bij van Toneelgroep Centrum en die vroeg mij in hun ensemble te komen spelen. Dat heb ik twee jaar gedaan, maar ik wilde daar niet blijven hangen en tot mijn pensioen bij één gezelschap blijven. Toen kreeg ik een aanbieding voor één productie bij Fact in Rotterdam, een gesubsidieerd productiehuis. Dat was in de rijke tijd van Nederland, waarin jonge regisseurs een plan konden indienen en vervolgens zelf een cast konden samenstellen voor hun productie. Veel regisseurs van nu zijn zo ooit begonnen. Sindsdien ben ik eigenlijk freelancer. Dat had ook met de inmiddels ontstane thuissituatie te maken: Maria (Goos, red.) en ik wilden graag kinderen en dat is lastig te combineren als je bij

een gezelschap zit: dan repeteer je 's morgens en speel je 's avonds. Wij spraken daarom af dat we om de beurt zouden werken. Overigens maakt het hebben van kinderen ook dat je twee keer nadenkt of een productie de moeite waard is. Sinds ik freelance, heb ik ook bijna nooit meer in stukken gestaan waarvan ik dacht: wat doe ik hier eigenlijk? Terwijl het bij een gezelschap wel kan voorkomen dat je iets moet spelen wat je minder aanspreekt.

Wanneer maakte je de overstap naar film?

Mijn eerste ervaring met film deed ik op toen ik nog bij Centrum zat; één dag in een film van Peter Oosthoek. Daarna ben ik gaandeweg meer televisiewerk gaan doen. *Pleidooi* was eigenlijk mijn eerste grote manifestatie op beeld. Dat was zoveel en zo lang draaien, daar heb ik wel geleerd wat het

Ik heb bij Volgens Robert ook voortdurend een hand in mijn rug gevoeld: kom op, tempo, we moeten door

cameraspelen inhoudt. Het hele ritme waarin je dan leeft en hoe het zit met al die verschillende disciplines. Ik heb een soort opleiding gehad in de drie jaren waarin we aan *Pleidooi* werkten. Het waren in totaal dertig delen, dat is veel. Wij deden ruim een week over een aflevering. Dat is tien weken netto draaitijd per seizoen.

Pleidooi en ook Oud Geld worden als kwaliteitsproducties beschouwd, waar tegenwoordig vaak aan wordt gerefereerd nu budgetten onder druk komen te staan. Dat zou ten koste gaan van de kwaliteit. Is dat ook jouw ervaring als je kijkt naar toen en nu?

De beperking van de budgetten, dat is de ellende. Je legt de lat namelijk niet lager. Je weet zelf hoe mooi of hoe goed het kan zijn. Het is een soort rare, tegenstrijdige samenspel van omstandigheden wanneer je dan als acteur zegt: 'We doen toch nog een stapje erbij, we werken net even iets harder, ietsje sneller om het toch goed te maken.' Dan is het haasten, maar toch lukt het dan om dat niveau wel weer te halen. Dan hoop je dat met het bereiken van een mooi resultaat er in de tweede reeks wat geld bij kan. Terwijl de producent denkt: zie je wel dat het kan, nu zijn de kinderziektes eruit en bij de tweede reeks kunnen we wel nog ietsje gaan knijpen in de budgetten. Dat is precies een tegengesteld effect. Dat vind ik wel lastig. En moest je eerst zes scènes doen op een dag, nu moet je er acht doen. Dat voel je wel, dat is echt een verschil. Alleen al het repeteren voordat je gaat draaien; in de tijd

van *Pleidooi* was dat heel gebruikelijk, alle afleveringen werden gerepeteerd. Nu repeteer je of niet, of alleen de belangrijke scènes. Dat is echt veranderd. Ik heb bij *Volgens Robert* ook voortdurend een hand in mijn rug gevoeld: kom op, tempo, we moeten door. Dat is een heel onprettig kantje. Je slikt het door en je hebt het er niet meer over en je doet het gewoon, maar je loopt op je tandvlees. Soms zegt iemand: sorry, ik stop, het gaat gewoon niet.

In *Volgens Robert* (bij de VARA) speel je huisarts Robert Finkelstein, die zowel in zijn vak als in de liefde in een crisis zit. Je hebt de serie samen met je vrouw (Maria Goos) geschreven, hoe ging dat in zijn werk? Maria heeft het uiteindelijk op papier gezet, maar we hebben er vanaf de oorsprong van het idee samen over gepraat. De ontwikkelingen van de verhaallijnen en de karakters, het benoemen van de stijl, dat hebben we allemaal samen gedaan. En er was een berg aan ideeën; daar destilleerden we dan een aflevering uit. Dan ging zij vervolgens een opzet maken, daar zaten dan nog gaten in. Dan gingen we weer fantaseren, deed ik een suggestie voor scènes die daartussen konden en dan maakte zij een tweede versie. Het was eigenlijk zoals kinderen naar de zolder gaan en een toneelstuk maken en na een uur roepen: 'Het is af!' Zo zit je dat te doen, maar dan met iets meer knowhow en referentie naar het echte leven.

Hoe kwamen jullie op het onderwerp van een huisarts in zijn midlifecrisis?

Het was het samengaan van een aantal ideeën. Ik wilde iets maken over een tandarts, dat leek mij leuk (en dat komt van een speciaal idee, maar dat ga ik nu niet vertellen, want dat komt misschien nog eens). Maria wilde iets maken over een café, geloof ik, in ieder geval met veel mensen. Wij hebben een arts in onze omgeving waar we bewondering voor hebben en waarvan we weten hoe hij soms in de knel komt door restricties die bijvoorbeeld verzekeraars opleggen. Hij kan daardoor niet altijd zijn vak uitoefenen zoals hij wil. Een mooi dilemma en vanuit de grotere gedachte van wat geneeskunde inhoudt ook inspirerend materiaal. Het gaat over betrokkenheid en opvattingen, maar ook over de praktische realiteit dat je niet meer voor elk wisselstukje maar van alles voorgeschreven kunt krijgen; dat is niet meer te betalen. Toen we eenmaal het idee hadden, zijn we ook met artsen gaan praten om preciezer te weten waar we het over hebben. Zo ontstaat dat dan.

Hoe vond je het om mee te schrijven aan een productie waarin je zelf de hoofdrol vertolkt? Maakte dat het spelen ook makkelijker?

Dat ging eigenlijk heel organisch. Ik had me niet kunnen voorstellen dat ik dit werk als schrijver had verzet en dat dan iemand anders die arts zou spelen. Ik begreep die arts inmiddels zo goed, dat was volstrekt vanzelfsprekend. Ook kon ik denken wanneer een van de andere personages iets speelde: zo kan je het ook spelen maar dat is niet hoe het is bedoeld.

In 2007 in de rol van kruidenier Jan in *De geschiedenis van de familie Avenier* geschreven door Maria Goos. foto: AVRO

Met Loes Luca in *Doek!*, 2010
foto: Peter van der Meer

Kwam je daardoor niet soms in de verleiding om de regie over te nemen?

Daar heb ik het met Joram (Lürsen, red.) over gehad en daar zijn we heel soepel uit gekomen. Ik heb ook tegen hem gezegd: ik ga echt niet als we allemaal op de set staan ineens roepen: 'Stop allemaal en nu naar mij luisteren.' Er is maar één kapitein op het schip en dat is hij. Dat regisseurschap behelst ook veel meer dan dat die scène goed wordt. Hij stuurt al die disciplines aan en neemt fundamentele beslissingen op een gebied waar ik nooit geweest ben; dat ga ik echt niet overnemen.

Het kwam wel voor dat ik iets zag en dacht: volgens mij is dit niet goed of kan dat anders. Dan vond ik Joram wel achter de monitoren en kwamen we daar altijd wel uit. Ei-

genlijk kwam dat misschien maar één keer per aflevering voor. Joram is heel toegewijd en heeft een heel prettig ego. Beetje gek om te zeggen, maar dat bedoel ik in tegenstelling tot een groot ego. Hij engageert zich met het materiaal en wil dat materiaal goed krijgen. Dat ziet hij als zijn taak en dat is natuurlijk geweldig!

Hoe ziet een gemiddelde werkdag er voor jou uit als je met zo'n serie bezig bent?

Meestal word ik tussen zes en half zeven 's morgens opgehaald, dan ga je om een uur of acht de make-up en kleding in en om half negen beginnen we dan met draaien. De verschillende ploegen wisselen elkaar eigenlijk continu af: eerst doet de lichtploeg zijn werk, dan gaan de acteurs de set op. Wanneer je rol er niet de hele dag doorheen zit,

heb je soms een paar uur niets te doen. Dat had ik bij *Volgens Robert* niet: dan was ik aan één stuk door aan het draaien, dus dat is heel intensief. Aan de andere kant, alles is goed verzorgd, dus ik moet alleen maar zorgen dat ik m'n tekst ken en dat ik goed geslapen heb. Dat genereert ook een soort focus die heel verslavend is. Je zit er helemaal in. Tien uur later, om half zeven 's avonds, zit de dag erop en is het klaar. Ik moet een hoop werk verzetten en ben kapot na zo'n dag, maar alles wordt voor me geregeld en ik heb niet ook nog iets anders na een draaidag. Een sociaal leven is er in zo'n periode even niet.

Je bent zowel actief in film- en televisieproducties als op het toneel. Als je zou mogen kiezen, waar gaat je hart dan het

Als therapeut Jonathan Franke in dramaserie *In Therapie*, 2010 foto: NCRV

In *Volgens Robert* als huisarts Robert Finkelstein samen met Jacqueline Blom en Hannah Hoekstra foto: Jaap Vrengoor

meest naar uit, film of theater?

Ik doe eigenlijk maar één ding en dat is afwisselen. Ik hoef niet te kiezen, dus ik stel me de vraag niet. Maar met het mes op de keel zou ik zeggen: theater. Als ik niet zo'n leuk theaterstuk tref of ik kan zo'n serie maken als *Volgens Robert*, dan weet ik het wel: dan ga ik de set op, dat is geweldig. Maar in principe is het met theater zo dat jij die avond het stuk in jouw handen hebt. Het moment van creëren valt samen met het moment van consumeren. De mensen die op dat moment naar het theater zijn gekomen, maken die avond mee. Bij film of televisie heb je een fantastische draaidag en dan denk je: waar is het nou? Pas later, als andere mensen het hebben bewerkt, dan zie je het terug. Dan zie je niet meer de dag terug, maar een getransformeerd resultaat.

Het is geweldig om zo'n serie te laten zien, dat is fantastisch, maar het gaat over veel meer schijven. Je bent veel minder de regisseur van het moment. Daar zit voor mij het grote verschil. Dus als je een slecht toneelstuk met een slechte serie vergelijkt, dan doe ik liever een slecht toneelstuk.

Je hebt inmiddels een groot aantal producties op je naam staan. Waar ben je het meest trots op?

Dat zijn er wel een paar. *Volgens Robert* is een hoogtepunt. *Doek* ook. *Familie* en *Cloaca* bij Het Toneel Speelt waren ook hoogtepunten. *Wie vermoordde Mary Rogers*, een Orkaterproductie, was een hoogtepunt. *Pleidooi* natuurlijk, maar ook de Paradeproducties *De Kuba Walda's* en *Draaikonten*. In die laatste speelde ik met

Loes Luca, een collega, maar zeker inmiddels ook een goede vriendin. We hebben al vaak samen gespeeld (zoals in het succesvolle *Doek*) en we hebben een soort overeenkomst in de snelheid van werken en een idee over het ritme van de dingen. We voelen elkaar goed aan en dat heeft al tot heel wat producties geleid.

Je bent actief betrokken geweest in onze juridische en politieke strijd voor behoud van het thuishopiestelsel. Wat was voor jou de belangrijkste reden om mee te doen?

De belangrijkste reden is eigenlijk dat ik alle organisaties achter de schermen, zoals de vakbond en NORMA, heel waardevolle organisaties vind. Ik denk dat het belangrijk is dat ze er zijn, ook omdat ik me realiseer dat ik dat niet zou kunnen. Ik snap wel heel

goed wat het belang is, dus als er een beroep op mij wordt gedaan en ik denk dat ik mijn steentje kan bijdragen, dan doe ik dat graag. Er werd bijvoorbeeld in het kader van de bezuinigingen gezegd: 'De kunstenaars hebben zich zo weinig georganiseerd.' Dan denk ik: ja, hoe denk je dat dat komt? Stel dat kunstenaars er heel goed in waren om in groepen alles te doen, dan waren dat geen kunstenaars geworden. Je kan daar

niet alles op schuiven, maar voor een bepaald vak heb je ook een bepaalde aard nodig. Uiteindelijk vind ik het dus belangrijk om als collectief op te treden en je hard te maken voor de gezamenlijke belangen. Ik heb in dit geval ook het gevoel gehad op m'n plek te zijn om het te doen.

Vanaf 1 januari 2013 is het nieuwe thuis-
kopiestelsel in werking getreden en de

Tweede Kamer heeft de plannen van staatssecretaris Teeven voor een downloadverbod geblokkeerd. Hij heeft daarom onlangs aangekondigd het thuishkopiestelsel met meerdere jaren te verlengen. Had je deze uitkomst verwacht toen je vijf jaar geleden het filmpje opnam waarin je op geestige wijze pleitte voor de invoering van een heffing op mp3-spelers en harddiskrecorders?

Mijn idee was dat ons verhaal onder zou sneeuwen en dat de politieke lobby die door het bedrijfsleven zou worden ingezet zoveel zwaarder was en zoveel meer gewicht in de strijd kon gooien dan wij. Dus dat het niet zoveel zou opleveren. Ik ben blij dat die film en alle andere activiteiten van NORMA kennelijk indruk hebben gemaakt. Het is fantastisch dat er vanaf 1 januari een nieuwe regeling is.

Er is nu politieke aandacht om de onderhandelingspositie van acteurs te versterken via het Wetsvoorstel Auteurscontractenrecht. Hoe beschouw je jouw onderhandelingspositie?

Bij de film *De Verbouwing* wilden we heel graag een percentage van de winst, een rechtenroyalty, afspreken. No way, daar was geen ruimte voor. Het was een beetje in de slipstream van de film *Gooische Vrouwen*. Die film heeft zo verschrikkelijk veel inkomsten opgeleverd, maar vooral de producent heeft er veel geld aan overgehouden. De actrices hebben achteraf waarschijnlijk gedacht: hadden we nu maar afgesproken dat we één procent zouden krijgen, want de film drijft tenslotte op ons. Toen *De Verbouwing* kwam, dachten zowel Tjitske (Reidinga, een van de actrices in *Gooische Vrouwen*, red.) als ik: nu gaan we een percentage bedingen. Maar dat is mij niet gelukt, en ik geloof bij

Tjitske ook niet. De producent zegt gewoon: 'Dat doen we niet, die rechten zijn van ons. Als het een flop wordt, moeten wij het ook betalen.' Maar ik denk dan eigenlijk: dat is toch gewoon je werk? Het lopen van dat risico mag eigenlijk geen argument zijn ten aanzien van mij. Alsof ik zou zeggen: 'Ik ga alles uit m'n hoofd doen', dan denk ik: ja dat is m'n vak! Stel dat het een flop wordt en de volgende film ook (en dat zou best eens kunnen terwijl ik mijn werk goed heb gedaan), hoe denk je dan dat dit mijn carrière beïnvloedt? Over risico gesproken.

Zoals je weet, hebben scenaristen, regisseurs en acteurs zich verenigd in de organisatie PAM, die onlangs PAMflet heeft verspreid om de Tweede Kamer ervan te overtuigen dat het wetsvoorstel anders moet. Een van de belangrijkste voorstellen is om de proportionele vergoeding collectief te incasseren bij de eindexploitant en niet meer via de producent. Wat vind je van dit idee?

Dat zal tijd worden! Het is domweg oneer-

Uiteindelijk vind ik het dus belangrijk om als collectief op te treden

lijk dat wij achter in de rij staan. Wie de cijfers bekijkt ziet meteen dat er een scheefgroei is opgetreden. Er is geen enkele reden om de verdeling niet eerlijker te maken. Ja, elke euro die bijvoorbeeld de distributeur misloopt is een euro minder voor hem of haar, maar dat is geen reden, dat is een gevolg van eerlijker verdelen. En dat wordt waarschijnlijk voor een paar partijen even slikken. Succes ermee, dat doen wij al jaren.

Wat kunnen we nog van je verwachten in de toekomst? Liggen er nieuwe projecten in het verschiet?

Ik ga toneel maken het komende jaar. Ik speel in een nieuwe productie van DeLaMar Theater waarin Tjitske Reidinga, Porgy Franssen en ikzelf de drie grote rollen vertolken. Het stuk heet *Een ideale vrouw*, het

is geschreven door Somerset Maugham. Daarna doe ik weer een andere productie, in de herfst, maar daar mag ik nog niet over praten. Het hele jaar speel ik dus alleen maar in Amsterdam. Ik ben heel benieuwd hoe me dat bevalt.

Misschien ga ik in de toekomst ook wel weer wat schrijven, maar niet in mijn eentje. Ik ben heel trots op de productie die ik samen met Maria tot stand heb gebracht, maar ik ben geen type dat in zijn eentje aan tafel gaat zitten en dan... ja, dan moet het gebeuren. Niet zoals Kees van Kooten wel eens gezegd heeft: 'Schrijven is gewoon blijven zitten tot het er staat.'

Verder hoop ik dat we na een aantal afleveringen van *Volgens Robert* een telefoontje krijgen dat we een tweede reeks mogen maken. Dat zou leuk zijn. 🍷

Save the date: Vergadering van Aangeslotenen

Uiteraard ontvangt u later dit jaar de uitnodiging, maar de datum kunt u alvast in uw agenda noteren.

Wanneer

maandag 24 juni 2013

Hoe laat

vanaf 17.00 uur

Waar

Het Ketelhuis,
Westerpark Amsterdam

Na de vergadering is er gelegenheid om onder het genot van een hapje en een drankje na te praten.

Het Deense succes

Het zal niemand ontgaan zijn dat, na de opmars van de Deense cinema sinds de jaren negentig, Deense televisieseries als *Borgen* en *The Killing* eveneens internationaal succesvol zijn. En dat ondanks het feit dat Denemarken een klein land is, met zo'n vijf miljoen inwoners en een bijbehorend klein taalgebied. Wat zijn de factoren die de Deense audiovisuele producties zo succesvol maken en profiteren de Deense acteurs van dit succes? NORMA vroeg het aan haar Deense collega Mikael Waldorff van FILMEX.

Tekst: Olga Meijer

Vele factoren

Halverwege de jaren negentig schreef een groepje recalcitrante Deense regisseurs, onder leiding van regisseur Lars von Trier (van onder meer *Breaking the Waves* en *Melancholia*), een manifest waarin een nieuwe manier van filmen werd voorgestaan. De films die uit deze 'Dogma-beweging' voortkwamen, zoals het bekende *Festen* van Thomas Vinterberg, zetten Denemarken indertijd weer op de kaart. Hoewel de beweging inmiddels is verstomd, bleven Deense regisseurs en Deense films ook in het buitenland zeer succesvol. Zo maakte ex-Dogma-regisseuse Susanne Bier (*After the Wedding*) een aantal Hollywoodproducties (o.a. *Things We Lost in the Fire*) en vallen Deense films geregeld in de prijzen: Jagten (Vinterberg) werd onlangs bekroond in Cannes en *A Royal Affair* (Arcel) kreeg een Oscarnominatie. Inmiddels zijn ook de televisieseries uit Denemarken in Europa een heuse 'hype'. Mikael Waldorff: 'Er zijn vele oorzaken van het succes van de Deense film en televisie, maar

de belangrijkste lijkt de investering in het opleiden van regisseurs, scenaristen en acteurs in de afgelopen twee decennia. Daarnaast hebben de omroepen, onder druk van zowel beleidsmakers als het publiek, drama een hoge prioriteit gegeven.'

De financiering

Hoewel mede gefinancierd door andere Europese landen, werd het recente *A Royal Affair*, met een budget van meer dan 6,4 miljoen euro, een van de duurste Deense producties ooit. Over de financiering van Deense producties merkt Mikael Waldorff op: 'Het Danske Filminstitut financiert van overheidswege filmproducties en dekt daarmee ongeveer 35% van de productiekosten. Tv-dramaseries worden gefinancierd door de Deense publieke omroep (DR: Danmarks Radio). Deze omroep verkrijgt zijn inkomsten uit het verstrekken van zogenoemde medialicenties (gebruikslicenties): ieder Deens huishouden met een tv betaalt 150 euro per jaar. Daarnaast worden de series

ook gedeeltelijk door de overheid gefinancierd. Het is echter niet zo, zoals wel eens wordt verondersteld, dat de budgets voor Deense cinema en tv groter zouden zijn dan in andere Europese landen. Een Deense speelfilm kost gemiddeld 2,4 miljoen euro.'

De acteurs

Het succes van de Deense films heeft ook geleid tot bekendheid van Deense acteurs. Ulrich Thomsen (*The International*), Mads Mikkelsen (*Coco Chanel & Igor Stravinsky*) en Nikolaj Lie Kaas (*Angels and Demons*) acteren in grote buitenlandse films. Mikael Waldorff zegt over het Deense culturele klimaat voor acteurs: 'Alle Deense acteurs worden zeer goed opgeleid en genieten veel aanzien. Zelfs de grote acteurs worden er echter niet rijk van, al kunnen ze er goed van leven.'

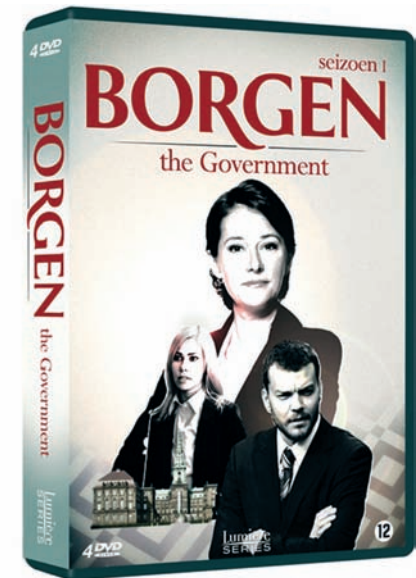
Op de vraag of acteurs financieel profiteren van het buitenlandse succes, antwoordt Waldorff:

Vakbondscultuur en *extended collective licensing*

Deense acteurs zijn aangesloten bij de Deense vakbond voor acteurs (Dansk Skuefil-lerforbund), waaraan de acteurs een vol mandaat verlenen om namens hen te onderhandelen. De vakbond onderhandelt bijvoorbeeld namens de acteurs met omroepen en producenten over vergoedingen en komt dan tot collectieve regelingen.

De bijbehorende rechten worden door de vakbond aan de collectieve rechtenorganisaties (Copydan en FILMEX) verleend. Die hebben het voordeel dat in Denemarken het systeem van *extended collective licensing* geldt. In dat systeem bepaalt de wet dat de contracten tussen cbo's en gebruikers gelden voor alle rechthebbenden, met inbegrip van de rechthebbenden die niet bij de betreffende cbo zijn aangesloten. Als FILMEX dus een contract sluit met een Deense gebruiker, dan geldt dat contract voor alle acteurs, of ze nou bij FILMEX zijn aangesloten of niet. De contracten kennen daarmee een volledige dekking. Dat is prettig voor de gebruikers, die de zekerheid hebben dat ze niet meer door een individuele acteur worden aangesproken. Maar het is ook handig voor FILMEX, en daarmee voor de acteurs, die door de garantie van een volledig repertoire een sterke onderhandelingspositie hebben. Op dit moment geldt dat regime van *extended collective licensing* voor regelingen met betrekking tot scholen, bibliotheken, kunstreproducties, (kabel)doorgifte en het archiveren van televisieprogramma's.

In het Nederlandse systeem ligt het meer voor de hand te kiezen voor een vergoedingsmodel waarbij aan rechthebbenden een onoverdraagbaar vergoedingsrecht wordt toegekend dat (verplicht) door collectieve beheersorganisaties wordt beheerd.

De regisseur heeft ook altijd de *final cut*. Bij tv-drama's heeft de scriptschrijver inderdaad een dominante positie, maar er wordt ook veel belang gehecht aan overleg tussen de regisseur en de acteurs, ook over aanpassingen van het script. Het is te simpel om de oorzaken van het Deense succes uitsluitend in de scripts te zoeken. De reden voor deze ontwikkeling lijkt eerder te zijn gelegen in een aantal initiatieven sinds de jaren negentig, zoals het verhogen van de filmsubsidie van overheidswege. Ook van belang is de reorganisatie van de filmopleiding in Denemarken, waardoor regisseurs, scenaristen en ook producenten beter opgeleid werden. Belangrijk daarbij was dat er op de opleiding creatieve groepen filmmakers ontstonden, zoals de Dogma-beweging, die weer hebben geleid tot goede creatieve teams binnen productiebedrijven. Ten slotte is van belang dat de verschillende Deense filminstituten zijn gefuseerd tot één grote organisatie: het Danske Filminstituut.' 🇩🇰

‘Naast het honorarium hebben acteurs recht op een royalty van de omroepen als een Deense serie aan het buitenland wordt verkocht, hetzelfde geldt overigens ten aanzien van de dvd-releases van de series. Dergelijke vergoedingen voor “tweede gebruik” ontvangen acteurs via de contracten van de Deense vakbond (Dansk Skuefil-lerforbund). Daarnaast ontvangen acteurs gelden van hun collectieve beheersorganisatie (FILMEX) voor zowel doorgifte via de kabel, satelliet en “mobile devices”, als voor het gebruik van audiovisuele werken op scholen, en uiteraard thuiskopiegelden. De tarieven voor deze incassostroom variëren, doorgaans zal het tarief tussen de 25 en 35% van

het initiële productiebudget bedragen. Via bilaterale contracten met zusterorganisaties worden ook gelden voor buitenlands gebruik geïncasseerd.’

Het geheim van Denemarken

In de talloze artikelen die zijn verschenen rond het geheim van het Deense audiovisuele succes, wordt vaak verwezen naar het gewicht dat de Denen lijken toe te kennen aan het script of het scenario. ‘Deense schrijvers zijn de baas in het productieproces’, zo wordt de kwaliteit van de Deense films en series verklaard in de media. Mikael Waldorff nuanceert: ‘Bij speelfilms wordt nu juist aan de regisseur veel vrijheid gegend.

PAM: het auteurscontractenrecht

In 2012 hebben wij u in *NORMA Nieuws* al geïnformeerd over het Wetsvoorstel Auteurscontractenrecht. Het voorstel bevat een aantal regels waaraan overeenkomsten tussen makers en uitvoerende kunstenaars aan de ene kant en producenten of exploitanten aan de andere kant moeten gaan voldoen. Het zijn regels om de onderhandelingspositie van makers en uitvoerende kunstenaars te verbeteren. Zij hebben namelijk vaak een zwakkere positie, waardoor zij hun prestaties tegen slechte voorwaarden moeten verrichten. Portal Audiovisuele Makers (PAM) doet nu een aantal voorstellen tot verbetering van het filmrecht.

Hoewel NORMA het eens is met het doel van het Wetsvoorstel Auteurscontractenrecht, ziet zij nog veel ruimte voor verbetering ten aanzien van o.a. het filmauteursrecht. Daarom gaat zij, samen met de beroepsorganisatie voor acteurs, ACT, en de cbo's en beroepsorganisaties van regisseurs

en (scenario)schrijvers verenigd in PAM, het gesprek aan met Kamerleden en het verantwoordelijke ministerie.

PAMflet

Zo heeft PAM onlangs *PAMflet* uitgebracht, een boekje met voorstellen ter verbetering

van de filmrechtparagraaf in het wetsvoorstel. *PAMflet* is aan alle relevante Kamerleden aangeboden en ook breder verspreid onder de personen die betrokken zijn bij de totstandkoming van dit wetsvoorstel.

PAM stelt een helder en transparant systeem voor, waarin vergoedingen voor makers en uitvoerende kunstenaars van films en televisieseries collectief worden geïnd, daar waar het geld wordt verdiend: bij de exploitanten.

Volgens het huidige wetsvoorstel dient de producent er voor te zorgen dat makers en uitvoerende kunstenaars een billijke en/of proportionele vergoeding ontvangen voor de exploitatie van films en series, in het geval zij hun rechten aan de producent hebben overgedragen. Deze gang van zaken sluit echter niet aan bij de realiteit. De opbrengst van producenten blijkt in de praktijk namelijk nagenoeg nihil, waardoor er van een (aanvullende) vergoeding voor exploitaties geen sprake zal zijn.

De partijen die wel verdienen aan films en

'Spanje-model'

Het PAM-model is geïnspireerd op het Spaanse filmrecht, dat is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De makers en uitvoerende kunstenaars behouden bij een overdracht van hun exploitatierechten aan de producent een niet voor afstand vatbaar recht op een billijke vergoeding.
- Ten aanzien van het openbaarmakingsrecht (zoals uitzending of on-demand-exploitatie) wordt de vergoeding collectief bij de eindexploitant geïncasseerd.

Onze Spaanse zusterorganisatie, AISGE, heeft voor het jaar 2011 op basis van dit vergoedingsrecht méér dan 40 miljoen geïncasseerd voor acteurs en andere uitvoerende kunstenaars bij eindexploitanten van filmwerken. Bij het overnemen van dit model in onze wet zal het wel van belang zijn om goede garanties in de wet op te nemen teneinde de afdwingbaarheid van de vergoeding mogelijk te maken.

series zijn de exploitanten, zoals kabelmaatschappijen, omroepen en aanbieders van Video on Demand. De producent heeft vaak niet de middelen om die partijen aan te spreken en zo (aanvullende) vergoedingen voor makers en uitvoerende kunstenaars te realiseren. Bovendien is de producent ook afhankelijk van exploitanten en zal hij daarom niet snel tegen die partijen (zoals UPC, Ziggo of Pathé) optreden.

PAM Boodschappen

Filmmakers juichen de verspreiding van films en televisieseries wereldwijd via alle mogelijke platforms toe. Maar ze delen nog niet mee in de opbrengsten van hun werk en dat moet anders.

Het wetsvoorstel auteurscontractenrecht heeft de juiste intentie, maar geeft filmmakers onvoldoende garantie op redelijke vergoedingen.

PAM is de oplossing. Vergoedingen voor makers voor nieuwe exploitaties van films en televisieseries worden collectief geïnd daar waar het geld wordt verdiend: bij de exploitanten.

Beloon het cultureel ondernemerschap van filmmakers. Zij zijn het die het risico dragen en tijd en talent investeren; ruim voordat er zicht is op financiering en productie!

PAMflet is te downloaden via de website van NORMA (www.stichting-norma.nl) of die van PAM (www.pam-portal.nl).

PAM kan, namens audiovisuele makers en uitvoerende kunstenaars, fungeren als één loket waar exploitanten kunnen afrekenen voor het gebruik van audiovisuele content. De in dit loket verenigde audiovisuele rechtenorganisaties (waaronder NORMA) verdelen vervolgens de vergoedingen onder de filmmakers.

De audiovisuele makers en uitvoerende kunstenaars zijn daarvoor verzekerd van een vergoeding voor het gebruik van hun prestaties, terwijl het tegelijkertijd duidelijkheid verschaft aan de exploitanten en tegemoetkomt aan de belangen van de producenten.

Het eerste parlementaire debat over het nieuwe wetsvoorstel zal waarschijnlijk pas in de zomer plaatsvinden. In de tussentijd hebben vertegenwoordigers van PAM al met de PvdA en de VVD gesproken om hun boodschap voor het voetlicht te brengen. Het wetsvoorstel zal immers moeten worden aangepast om bovengenoemd model te verankeren. Naast deze twee regeringspartijen zullen we ook de belangrijkste oppositiepartijen bezoeken. De lobby continues... 🇳🇱

Filmmakers voor betere wet PAMFLET

Ons oeuvre, ons pensioen!

Vroeger hadden wij een geuzennaam: vrije jongens. Ook als we vrouw waren. Vroeger deden we het voor het avontuur. En dat doen we nog. Vroeger stonden film en televisie in de kinderschoenen. Ging het om het pionieren. Maar dat is allang niet meer het geval. Nu werken wij, film- en televisiemakers, in een industrie. Er gaat veel geld om in onze branche. Vele tientallen miljoenen euro's per jaar. Dat weten de mensen en instituten en organisaties voor wie, met wie en soms tegen wie wij werken heel goed. Met die professionalisering zijn wij onze geuzennaam kwijtgeraakt.

We zijn 'zzp'ers' geworden.
Zelfstandigen zonder personeel.

Maar onze mentaliteit zijn wij niet kwijt. Van binnen zijn wij nog steeds die bevlogen gekken, die bijzondere dingen willen maken. Die het net iets beter, net iets mooier, net iets anders willen doen dan het eerder gedaan is. Die structureel langere uren, meer dagen, meer minuten voor steeds minder geld moeten maken. Wij zijn zo makkelijk te verleiden met een nieuwe opdracht. Wij zijn zo makkelijk te misbruiken. Wij vrije jongens. Wij kleine culturele ondernemers. Wij schrijvers en regisseurs en acteurs, die plannen maken en luchtkastelen bouwen. Vaak voor de kost uit en steeds vaker vergeefs achter de baat aan...

KORT NIEUWS

Popmuziek op politieke agenda

De PvdA en de SP zijn van mening dat de Nederlandse popsector een groter aandeel kan krijgen in de export van muziek. De waarde van de Nederlandse muziekexport stijgt al enige tijd en lag in 2011 rond de 100 miljoen euro, waarvan 70% te danken was aan de dancemuziek. Volgens de partijen blijven veel kansen liggen op het gebied van promotie van popmuziek in het buitenland en kan Nederland meer exporteren dan dancemuziek alleen. En daarvoor is wel wat steun nodig van de poli-

tiek. In april zal daarom een hoorzitting worden gehouden door de SP in de Tweede Kamer. De popsector moet weer benoemd worden tot een topsector.

Om de popmuziek te helpen, moet er volgens de SP meer hulp worden geboden aan muziekscholen, poppodia, festivals, studio's en platenlabels. Zij worden geraakt door het feit dat het economisch slechter gaat, maar ook omdat het aantal regels toeneemt en de financiële steun juist afneemt.

Dit initiatief van de PvdA en de SP zal zeker ingegeven zijn op het drie jaar geleden

door de FNV KIEM en Ntb gepresenteerde 5-punten plan voor Popbeleid. Het plan wil een betere bescherming van popmusici, betere subsidieregelingen en een beter mediabeleid.

Het plan van de PvdA en SP gaat maar over een onderdeel van het 5-punten plan van de bonden, maar het is een belangrijk begin.

Tweede Kamer stemt tegen plan belastingvoordeel voor filminvesteringen

Eind vorig jaar heeft de Tweede Kamer met een ruime meerderheid tegen een voorstel gestemd van Wouter Koolmees (D66) om onderzoek te doen naar een zogenaamd tax shelter voor filminvesteringen.

Een tax shelter maakt investeren in films fiscaal aantrekkelijk.

Verschillende EU-landen kennen al een dergelijke regeling. Die landen zijn daarom financieel aantrekkelijker voor filmproductie dan Nederland, met als gevolg dat Nederlandse productiebedrijven hun klanten naar die landen zien verdwijnen.

LIRA dagvaardt kabelars

LIRA, de rechtenorganisatie voor scenarioschrijvers, heeft de drie grote kabelmaatschappijen Ziggo, UPC en Delta gedagvaard, om een vergoeding af te dwingen ten aanzien van de kabeldoorgifte. Zij was sinds 1985 partij bij een modelovereenkomst tussen rechtenorganisaties (met uitzondering van NORMA) en de kabelars, die de toestemming regelde voor uitzending van de programma's via de kabel. Deze overeenkomst eindigde per 1 oktober 2012. Sinds die datum ontvangt LIRA geen vergoeding meer van de drie kabelmaatschappijen. Met een aantal andere kabelexploitanten heeft LIRA wel een overeenkomst kunnen bereiken.

Zoals bekend, heeft NORMA nog steeds een procedure lopen tegen de kabelmaatschappijen die nu bij de Hoge Raad ligt.

KORT NIEUWS

Belgische procedure kabelmaatschappij

In tegenstelling tot onze uitspraak bij het Hof Den Haag in de procedure tegen de kabelmaatschappijen waarin werd geoordeeld dat voor kabeldoorgifte geen toestemming nodig is van NORMA, besliste het Hof van beroep van Antwerpen heel anders. Belgische rechtenorganisaties voerde al enige tijd een vergelijkbare procedure tegen kabelmaatschappij Telenet. Het hof bepaalde dat er wél toestemming nodig is van de rechtenorganisaties die makers en uitvoerenden vertegenwoordigen, tenzij de kabelaar kan bewijzen dat hij zelf alle rechten met betrekking tot de doorgegeven programma's heeft verworven. In het komende jaar zullen zij dat moeten bewijzen, voordat het Belgische hof de hoogte van de vorderingen gaat bepalen.

Imation-zaak

In een zaak die Stichting de Thuis kopie had aangespannen tegen Imation, heeft de Rechtbank in Den Haag beslist –in lijn met een Europese uitspraak uit 2010 (Padawan/SGAE)- dat geen thuis kopie vergoeding verschuldigd is voor de blanco dragers die zijn geleverd voor professioneel gebruik. Deze verplichting geldt alleen voor (in)directe leveringen aan privégebruikers. Sinds 2010 betaalde Imation niet voor blanco dvd's en cd's die zij aan professionele gebruikers leverden en vanaf 2011 is zij helemaal gestopt met het betalen van thuis kopiegelden aan Thuis kopie. Op verzoek van betalingsplichtigen zijn in 1999 binnen de onderhandelingsstichting SONT -het overlegorgaan waarin betalingsplichtigen en rechthebbenden zijn vertegenwoordigd- tarieven afgesproken waarin het professioneel gebruik was verdisconteerd. Om die reden waren de tarieven véél lager dan in het geval er alleen voor privégebruik tarieven zouden zijn vastgesteld. Imation was zelf geen partij bij deze afspraken en dat was ook mede de aanleiding voor de rechtbank om tot haar oordeel te komen. Overigens was Thuis kopie niet in staat om na de Europese Padawan uitspraak over dit onderwerp

Daarnaast vereenvoudigt een tax shelter de financiering van filmproducties, waardoor – zeker tegen de achtergrond van de opdrogende subsidieverleningen in Nederland – deze maatregel een welkome impuls zou kunnen zijn in de filmsector.

Een tax shelter betekent dat bedrijven die investeren in de productie van een film, 150% van dat bedrag kunnen aftrekken van hun te betalen belasting. Dit maakt het zeer aantrekkelijk om te investeren in films, waardoor er meer films in Nederland kunnen worden gemaakt. Hoewel men wellicht zou kunnen verwachten dat een dergelijke maatregel de Staat geld zou kosten (er zou dan immers minder belas-

ting worden geheven), blijkt juist dat door het werk dat die maatregel aantrekt, het de Staat juist geld oplevert. Zo is de staatskas van onze zuiderburen door hun tax shelter met ruim € 77 miljoen extra gespekt in vier jaar tijd.

Voor velen lijkt dit een win-win situatie: enerzijds wordt de productie van cultuur bevorderd, anderzijds levert het de Staat geld op. De Tweede Kamer deelt deze visie echter niet (slechts GroenLinks, Partij voor de Dieren, SP en 50Plus steunden het D66-voorstel): zij verwees het voorstel voor een onderzoek naar de prullenmand, omdat ze het een verkeerd middel vindt voor bevordering van filmproductie.

KORT NIEUWS

haar tarieven te wijzigen. Immers was het thuiskopiéstelsel tot en met 2012 bevroren. Thuiskopie gaat vermoedelijk in hoger beroep. Deze uitspraak heeft overigens geen betrekking op de nieuwe thuiskopieregeling vanaf 1 januari 2013. Daar wordt voor de levering van dragers voor professioneel gebruik een vrijstelling gehanteerd.

Online muziek

De digitale muziekmarkt in Nederland is in 2012 behoorlijk gegroeid. Nederlanders gaven 57 miljoen euro uit aan het downloaden en streamen van muziek. Dat is 66 procent meer dan het jaar ervoor, de grootste groei in West-Europa. Daarmee beslaat digitale muziek bijna dertig procent van de totale Nederlandse muziekmarkt. Dit blijkt uit de cijfers die IFPI, de internationale vertegenwoordiger van de muziekindustrie, onlangs in haar Digital Music Report 2013 presenteerde.

Spotify speelt wereldwijd een belangrijke rol in deze streamingmarkt met vijf miljoen betalende abonnees. Overigens heeft Daniel Ek, de CEO van Spotify, laten weten dat Spotify dit jaar 500 miljoen dollar zal uitkeren aan rechthebbenden. Dit bedrag is ongeveer gelijk aan het totaalbedrag dat de

Wet Toezicht treedt op 1 juli 2013 in werking

Op 5 maart jl. is de Eerste Kamer akkoord gegaan met het Wetsvoorstel Toezicht op collectieve beheersorganisaties voor auteurs- en naburige rechten.

Deze wet is bedoeld om het al bestaande toezicht op cbo's te verscherpen en te verbreden. Zo worden er uitgebreide eisen gesteld aan het beleid, de transparantie en de organisatie van een collectieve beheersorganisatie. Daarnaast worden er meer bevoegdheden aan het College van Toezicht toegekend, dat bijvoorbeeld wijzigingen van reglementen en statuten moet goedkeuren.

Met de nieuwe wet valt NORMA ook onder het toezicht. Aangezien NORMA al twee maal heeft voldaan aan de door VOICE opgestelde voorwaarden voor het verkrijgen van een cbo-keurmerk, ziet NORMA de inwerkingtreding van de wet met vertrouwen tegemoet.

streamingdienst sinds 2008 aan rechthebbenden heeft betaald.¹ Hoewel de cijfers lijken te wijzen op een succes van de muziekdienst, wordt er nog steeds geen winst gemaakt.

Daarnaast heeft ook de videoclip zijn weg gevonden op het internet. Op de sites van YouTube en VEVO worden massaal video-clips gestreamd. Negen op de tien van de meest bekeken filmpjes op YouTube zijn muziekgerelateerd en op VEVO worden per maand gemiddeld vier miljard video-clips gestreamd.

Dit lijkt goed nieuws, alleen zullen de groeiende inkomsten in de meeste gevallen niet

ten goede komen aan musici die onder een platencontract vallen. In de digitale wereld krijgen componisten en tekstdschrijvers een vergoeding, maar muzikanten zijn weer eens het kind van de rekening. Zij krijgen weinig tot niets: de Auteursrechtlijn heeft de vergoedingsregeling die voor de radio en de kroegen geldt buiten werking gesteld voor digitaal en on demand gebruik via streamingdiensten, zoals Spotify. Het wetsvoorstel auteurscontractenrecht gaat hier hopelijk uitkomst in bieden.

¹ Bron: <http://www.billboard.com/biz/articles/news/1537969/spotify-to-pay-rights-holders-500-million-in-2013-chief-exec-daniel-ek>.

Thuiskopie - een update

De heffing

Zoals al te lezen was in de vorige editie van het NORMA Nieuws, is er op 1 januari van dit jaar een nieuw thuiskopiestelsel in werking getreden. Ook nieuwe dragers, zoals smartphones en settop-boxen, hebben nu een thuiskopieheffing. Hierdoor zullen onze rechthebbenden, na al die jaren, eindelijk weer worden gecompenseerd voor alle gemaakte thuiskopieën.

Nieuwe dragers

De heffing op de nieuwe dragers zullen de incasso van het thuiskopiestelsel – en daarmee de uitbetaling aan rechthebbenden – in Nederland aanzienlijk verhogen. Dit vereist echter wel de nodige voorbereidingen. Incasso-organisatie Stichting de Thuiskopie heeft in dat kader de afgelopen tijd al overeenkomsten gesloten met

fabrikanten van de nieuwe heffingsplichtige apparaten, zoals Apple en Samsung.

Downloadverbod van tafel

De verantwoordelijke staatssecretaris Fred Teeven (Veiligheid en Justitie, VVD) probeert al sinds begin 2011 een downloadverbod in te voeren. Deze maatregel zou volgens hem ook het afschaffen van de thuiskopieheffing rechtvaardigen.

Onder druk van de overwinning die NORMA vorig jaar boekte bij het Hof Den Haag en doordat Teeven de Kamer niet meekreeg in zijn plannen voor een downloadverbod, was hij genooddaakt vanaf 1 januari 2013 nieuwe heffingen in te voeren.

De discussie over het downloadverbod laaide in december opnieuw op. In het

eerste overleg tussen de (nieuwe) auteursrechtwoordvoerders na de verkiezingen, dacht Teeven (die in kabinet Rutte II zijn positie heeft behouden) eindelijk zijn meerderheid voor het downloadverbod te hebben gevonden. Een gezamenlijke motie van PVDA en D66 maakte echter een einde aan de onzekerheid.

In de motie riepen zij de regering op af te zien van een downloadverbod. Ook maakten zij in deze motie duidelijk dat ze het recht op het maken van een thuiskopie niet willen beperken. Doordat deze motie met een grote meerderheid werd aangenomen door de Tweede Kamer, is het voor Teeven duidelijk dat hij zijn plannen de komende jaren niet zal kunnen verwezenlijken.

Thuiskopieheffing komende jaren gewaarborgd!

Teeven heeft daarom onlangs per brief aan de Kamer bevestigd dat de regering afziet van een wetsvoorstel tot afschaffing van de thuiskopievergoeding en dat daarom ook de komende jaren de ingevoerde heffing op apparaten zal blijven gelden.

NORMA is verheugd dat het thuiskopiestelsel voor de komende jaren is veiliggesteld en uitvoerende kunstenaars de vergoeding krijgen waar ze recht op hebben. We kunnen dus voorlopig opgelucht ademhalen!

In Europa

Ook vanuit de Europese beleidsmakers is er nieuws ten aanzien van het thuiskopiestelsel. Sinds eind 2011 deed oud-Eurocommissaris António Vitorino namens de huidige Europese Commissie onderzoek naar het thuiskopiestelsel in Europa. Afgelopen maand zijn de conclusies gepresenteerd. In zijn rapport onderstreept Vitorino het belang van het heffingssysteem en doet hij voorstellen voor harmonisatie van het stelsel. Zo zou hij bijvoorbeeld de verschillen tussen de in de lidstaten gehanteerde tarieven willen terugbrengen en doet hij voorstellen om de betalingsplicht te verplaatsen van importeurs/fabrikanten naar retailers. Ook doet hij enkele voorstellen tot het stroomlijnen van incasseren en verdelen van heffingen in verschillende lidstaten.

Het NORMA fonds maakt het mogelijk!

Het maakt niet uit of je een toneelstuk voorbereidt, deze zomer op een festival optreedt of verder wilt leren: het NORMA fonds is er voor alle uitvoerende kunstenaars. De laatste jaren is het aantal aanvragen dat bij het NORMA fonds binnenkomt enorm gestegen. Toch is misschien niet iedereen bekend met wat dit fonds allemaal doet en voor wie het kansen en mogelijkheden biedt.

Tekst: Betty Harsveld

In het huidige culturele klimaat is het voor de uitvoerende kunstenaar vaak lastig om een goed idee ook op de juiste manier uit te voeren. Daardoor blijven kansrijke en waardevolle projecten vaak op de plank liggen. Dat is jammer, vindt NORMA, en daarom helpt het NORMA fonds alweer heel wat jaren deze groep uitvoerende kunstenaars

hun plannen toch te laten realiseren! Het NORMA fonds steunt, initieert en participeert in nieuwe en bestaande projecten van en ten behoeve van uitvoerende kunstenaars. Op die manier is het NORMA fonds een belangrijk middel om het werk van uitvoerende kunstenaars mogelijk te blijven maken. Door een subsidie uit het NORMA

fonds is een project vaak juist wél te realiseren. Daarmee draagt het fonds in belangrijke mate bij aan de ontwikkeling van het Nederlands kunstenforum.

Om ervoor te zorgen dat het voor iedereen eenvoudig is een subsidie bij het NORMA fonds aan te vragen, hebben we geprobeerd de procedure zo simpel mogelijk te maken.

Conny Janssen Danst

Thomas Smit (zakelijk leider bij Conny Janssen Danst) diende een aanvraag in voor het project *Meer Ruis*: “In de voorstellingen van Conny Janssen Danst speelt muziek altijd een belangrijke rol. Janssen vindt het belangrijk dat de dans en muziek geïntegreerd worden, elkaar versterken. Ze wil dan ook samen met de musici en dansers nieuwe creaties maken. Voor de voorstelling *Meer Ruis*, met studenten van de Rotterdamse Dansacademie, wilde Janssen ook muziek van jonge talentvolle musici. Ming’s Pretty Heroes heeft uiteindelijk voor deze voorstelling de muziek gecomponeerd en live gespeeld.

Mede dankzij de financiële steun van het NORMA fonds was er tijd om speciaal voor deze voorstelling te componeren en bestaand materiaal zo aan te passen dat het geschikt werd voor de voorstelling. Het resultaat was een door pers en publiek zeer enthousiast ontvangen voorstelling waar de energie van af spatte en waarin de 9 dansers en musici van Ming’s Pretty Heroes elkaar versterkten. Het is dan ook een goede zaak dat het NORMA fonds er is om dit soort bijzondere voorstellingen mogelijk te maken.”

foto: Leo van Velzen

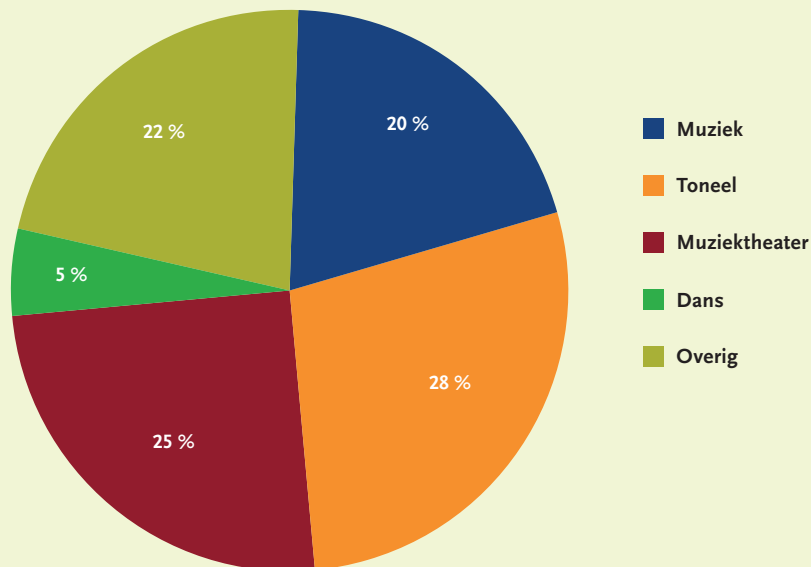
Op onze website vindt u alle benodigde informatie en daarnaast is het altijd mogelijk contact op te nemen met de medewerkers van het NORMA fonds (via normafonds@stichtingnorma.nl).

De laatste jaren zien we een enorme toename van aanvragen bij het NORMA fonds. Heel graag zouden we alle uitvoerende kunstenaars willen helpen, maar daar is ons budget helaas niet toereikend voor. We proberen waar mogelijk aanvragers van dienst te zijn, soms met een iets lagere subsidie dan is aangevraagd. Ons doel is om zo veel mogelijk uitvoerende kunstenaars te helpen. Dat lukt op deze wijze het beste.

Waar komt het geld eigenlijk vandaan?

Vaak wordt ons de vraag gesteld waar het geld dat het NORMA fonds uitkeert eigenlijk vandaan komt. Het is bekend dat bij NOR-

VERDELING TOEKENNINGEN 2012 (per categorie)

Orkest Max Tak

Namens Orkest Max Tax heeft Nora Duijf een subsidie aangevraagd voor de muzikale voorstelling *Ik ben een held*: "In seizoen 2011/2012 speelde muziektheatergezelschap MaxTak deze voorstelling. Mede dankzij de bijdrage van het NORMA fonds, kon MaxTak een tweede acteur toevoegen aan deze voorstelling. Hierdoor werd het voor ons mogelijk om de nieuwe artistieke koers binnen het gezelschap met succes voort te zetten. Vormde eerder het orkest steeds het uitgangspunt in de voorstellingen, in de nieuwe doelstelling van MaxTak spelen orkest en (musicerende) acteurs een gelijkwaardige rol. MaxTak wil er op die manier voor zorgen dat verschillende disciplines nog meer samensmelten en spel en muziek volledig met elkaar in evenwicht zijn.

In een tijd waarin er flink gekort wordt op subsidies, is het een verademing dat het NORMA fonds voor ons gezelschap zo'n trouwe subsidiënt is gebleven. Deze steun maakt het mede mogelijk voor ons om een breed publiek in aanraking te brengen met puur muziektheater en om diverse talentvolle musici en acteurs een podium te bieden."

MA individuele repartitie – het uitkeren van gelden – vooropstaat. De door NORMA geïnde naburige rechtengelden komen dus altijd zo veel mogelijk rechtstreeks bij de individuele rechthebbenden terecht. Het is NORMA echter ook toegestaan een deel van de totale repartitie aan te wenden voor sociaal-culturele doeleinden en dat is wat het NORMA fonds doet. Van de totale incasso wordt zo'n tien procent besteed ten behoeve van collectieve repartitie via het NORMA fonds. Deze gelden komen daarmee dus ten goede aan alle uitvoerende kunstenaars.

Breed scala

Steeds meer uitvoerende kunstenaars (toegelidengroepen, bands, dansgroepen etc.) weten de weg naar het NORMA fonds te vinden. In 2012 subsidieerde het NORMA fonds weer een breed scala aan muziek- en theatervoorstellingen: o.a. de theatervoor-

stellingen *Superkapitalisten* en *Sluitertijd*, maar ook het Cross-Linx Festival en het Nationaal Jeugd Jazz Orkest.

NORMA kan ook zelf besluiten projecten of activiteiten uit het NORMA fonds te financieren. Op korte termijn zal bijvoorbeeld de – door NORMA zelf ontwikkelde – opleiding *Acteur en Ondernemerschap* weer starten. Door de subsidie uit het NORMA fonds betalen cursisten van deze opleiding die aangesloten zijn bij NORMA slechts een fractie van de werkelijke kostprijs. Verder levert het NORMA fonds ondersteuning in principiële juridische procedures, zoals de gewonnen procedure over het thuiskopiéstelsel tegen de Nederlandse Staat. Ook in de toekomst blijft NORMA, met hulp van het NORMA fonds, de juridische belangen van uitvoerende kunstenaars verdedigen!

CD Productiefonds

In de afgelopen jaren heeft het NORMA fonds met veel plezier jonge en nieuwe muzikanten bijgestaan in het realiseren van hun cd in eigen beheer. Het CD Productiefonds voorzag hiermee in een behoefte van uitvoerende kunstenaars die niet bij een platenmaatschappij waren aangesloten. Het bestuur van NORMA heeft echter besloten de activiteiten van het CD Productiefonds te staken, omdat Sena recent een soortgelijk fonds heeft opgericht (www.sena.nl/Makers/Muziekproductiefonds). Een dergelijke activiteit past ook meer bij de corebusiness van Sena dan bij die van NORMA. In 2012 heeft het NORMA fonds voor het laatst een financiële bijdrage kunnen leveren aan een aantal mooie cd-projecten: Marike Jager, Yorick van Norden, Eefje de Visser, Wooden Saints en Jelske Hoogervorst. 🎵

Tg.BloodyMary

Karin van den Berg (ViaRudolphi) deed een aanvraag namens Tg.BloodyMary: De bijdrage van het NORMA fonds aan Tg.BloodyMary heeft er de afgelopen twee jaar mede toe bijgedragen dat onze muziektheatervoorstellingen *Broeders* en *Zusters* in 2011 en *Schraap* in 2012 konden worden gerealiseerd, zoals ons voor ogen stond.

Tg.BloodyMary werd in 2006 opgericht naar aanleiding van onze eerste muzikale succesvoorstelling *Waarom vloog je van ons heen in je jetplane?* Na *Visnijd* in 2007, *Hol* in 2008 en *Fok* in 2010 kregen we een tweejarige projectsubsidie van het Fonds Podiumkunsten voor onze twee nieuwe voorstellingen. Maar alleen met deze subsidie konden we onze projecten niet realiseren. Muziektheater is relatief duur en we wilden ons verder ontwikkelen door samen te werken met jonge en talentvolle musici en componisten.

Het is voor kleine groepen zoals Tg.BloodyMary van wezenlijk belang om je gesteund te voelen in deze roerige en onzekere tijden. We hopen dan ook dat het NORMA fonds de mogelijkheden en de intentie behoudt om muziektheater te ondersteunen.

foto: Kamerich & Budwilowitz, Eyes2

Onderhandelingen RODAP gestaakt

Alle rechtenorganisaties (waaronder NORMA) en RODAP hebben twee jaar onderhandeld over een allesomvattende collectieve regeling voor de exploitaties door omroepen, producten en distributeurs. Het doel was om alle juridische geschilpunten los te laten en vanuit een economische benadering te komen tot vergoedingen voor makers en uitvoerenden voor het wijdverspreide gebruik van hun repertoire. In december 2012 bleek dat er geen consensus kon worden bereikt. De onderhandelingen werden daarmee beëindigd.

Tekst: Wisso Wissing

In de afgelopen tijd hebben wij u regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang van de onderhandelingen tussen NORMA en haar zusterorganisaties, met de vertegenwoordigers van Nederlandse producenten, omroepen en distributeurs, die zijn verenigd in RODAP. Het doel was en is het sluiten van collectieve regelingen voor het gebruik van auteurs- en nabuurrechtelijk beschermd werk. Het sluiten van deze regeling zou de efficiency moeten bevorderen en mogelijk leiden tot één loket voor licentieverlening. Door de digitalisering wordt steeds vaker gebruik gemaakt van steeds meer verschillende platforms om audiovisueel aanbod voor consumenten toegankelijk te maken. Te denken valt aan het gebruik van mobiele telefoons en tablets en het ontstaan van nieuwe gebruiksvormen zoals uitzending gemist. Dit heeft geleid tot juridische knelpunten. De doelstelling van RODAP is daarom om vanuit een econo-

misch perspectief te komen tot een collectieve regeling met het 'collectief' bestaande uit Buma, Sena, NORMA, Lira, VEVAM en Pictoright

Hoewel het model sympathiek klinkt, is het uitgangspunt van RODAP ook dat ze niet méér willen betalen dan er nu aan rechtenvergoedingen wordt betaald. Dit uitgangspunt staat haaks op het gegeven dat er nu juist voor veel exploitaties niets wordt betaald. NORMA ontvangt bijvoorbeeld namens haar aangeslotenen nog steeds geen vergoeding voor kabeluitzending. Verder worden er voor nieuwe exploitatievormen, zoals uitzending gemist en VOD-diensten, voor een groot aantal makers en performers geen vergoeding betaald. De onderhandelingen met RODAP hebben twee jaar geduurd en zijn eind vorig jaar afgebroken. Ondanks het feit dat het collectief bereid was op het laatste moment

voor een belangrijk onderdeel van de overeenkomst, de kabeldoorgifte, genoegen te nemen met een vergoeding die veel lager lag dan de inzet, heeft RODAP aangegeven geen behoefte te hebben verder te onderhandelen. Het zou achteraf best eens kunnen blijken dat dit een gemiste kans was. Het voorstel van RODAP, de economisch benadering, is hiermee exit.

Aangezien RODAP heeft aangegeven om, naast de onze, ook de rechten van een aantal van onze collega organisaties niet langer te erkennen, ziet LIRA zich begrijpelijkerwijs genoodzaakt om naar de rechter te stappen. NORMA, VEVAM en LIRA hebben een poging gedaan nog wel verder te onderhandelen met RODAP over betaaldiensten zoals Video On Demand en het is mogelijk dat deze gesprekken weer beginnen. Daarnaast is het belang van het auteurscontractenrecht groter dan ooit. Hierdoor zouden de juridische geschilpunten eindelijk kunnen worden beslecht, zodat er geen discussie meer hoeft te bestaan dat eindexploitanten tot betaling van het gebruik verplicht zijn. Tot die tijd heeft NORMA ook haar kabelprocedure lopen, die nu dient bij de Hoge Raad. Het is te hopen dat het recht op een vergoeding bij kabeldoorgifte ook voor acteurs en andere uitvoerende kunstenaars dan eindelijk zal worden erkend.

Als je iets maakt, moet je daar geld voor krijgen

In juli 2012 is Job Cohen, bekend als voormalig leider van de PvdA en oud-burgemeester van Amsterdam, benoemd als voorzitter van VOI©E, de brancheorganisatie van collectieve beheersorganisaties (cbo's), waar ook NORMA deel van uit maakt. We vroegen hem naar zijn werkzaamheden voor VOI©E.

Tekst: Olga Meijer Beeld: Minke Faber

Kwam het voorzitterschap van VOI©E voort uit affiniteit met 'de kunsten'?

Nee, het kwam toevallig op mijn pad. Tijdens een diner zat ik naast Geert Noorman, en ontspon zich een discussie over het effect van het internet op de organisatie van de branche en over de wijze waarop je de rechten voor internetgebruik zou moeten innemen. Mijn interesse was gewekt.

Mijn eigen kunstzinnige vorming beperkt zich tot vioolspel in mijn jeugd, maar veel verder dan de laatste lessenaar bij de tweede violen van een amateurorkest ben ik niet gekomen. Ik zat dan wél in het bestuur van die club. Overigens hou ik veel van muziek

en toneel en heb ik als burgemeester veel voorstellingen mogen bezoeken.

Was u, voordat u voor VOI©E actief werd, bekend met de werkzaamheden van de cbo's?

Uiteraard had ik van Buma/Stemra gehoord maar dat er zoveel organisaties bestaan die zich bezighouden met het collectief exploiteren van de rechten, wist ik niet. De reden dat ik me wilde inzetten voor deze organisaties is de notie dat het simpelweg normaal is dat je, als je iets maakt, daar geld voor krijgt. De kunst is om dat op een goede manier te organiseren, waarbij je er enerzijds

voor moet zorgen dat werken beschikbaar worden, bijvoorbeeld via het internet, maar anderzijds ook dat ervoor betaald wordt. Ik onderschrijf het principe dat als ergens auteursrecht of naburig recht op rust, voor het gebruik moet worden betaald. Daar wil ik me graag voor inzetten.

Wat zijn uw specifieke werkzaamheden als voorzitter van VOI©E?

De afgelopen weken bijvoorbeeld heb ik een aantal woordvoerders in de Eerste Kamer bezocht ter voorbereiding op de behandeling van het wetsvoorstel over het toezicht op cbo's. In december, voorafgaand aan het Algemeen Overleg over onder meer de thuiskopie, heb ik ook met een aantal Kamerleden gesproken, samen met afgevaardigden van Stichting de Thuiskopie. Als oud-politicus heb ik daar natuurlijk makkelijk entree.

Als voorzitter van VOI©E ben ik ook lid van de Federatie Auteursrechtbelangen (het samenwerkingsverband tussen VOI©E, het Platform Makers en het Platform Creatieve Media Industrie). Daar gaat het erom de belangen van alle betrokken partijen – zowel cbo's en gebruikers als de verschillende rechthebbenden – bij elkaar te brengen, zodat we samen sterker staan.

Wat zijn de speerpunten van VOI©E?

VOI©E is de brancheorganisatie van cbo's. Cbo's hadden niet zo'n goede naam in Den Haag. Men vond het allemaal te ingewikkeld geregeld, niet transparant en onduidelijk. Tel daarbij op een aantal incidenten, vaak met name bij het publiciteitsgevoelige Buma. Dat leidde ertoe dat de Tweede Kamer besloot om de cbo's onder druk te zetten, onder meer met het voornemen om vergaande bevoegdheden aan het College van Toezicht toe te kennen. Dat is de reden geweest om

Over VOI©E

VOI©E staat voor: De Vereniging van Organisaties die Intellectueel eigendom Collectief Exploiteren. In deze brancheorganisatie voor collectieve beheersorganisaties (cbo's), zijn zeventien cbo's verenigd. VOI©E probeert het imago van collectieve beheersorganisaties in Nederland te verbeteren. Daartoe heeft VOI©E onder meer gedragsregels voor cbo's opgesteld waaraan een cbo moet voldoen, wil de cbo een zo genoemd 'keurmerk' ontvangen.

VOI©E op te richten. Ik vind dat VOl©E in de afgelopen jaren, voordat ik er was, goede resultaten heeft geboekt. Er is een cbo-keurmerk gekomen, de transparantie en duidelijkheid voor de markt zijn toegenomen en waar mogelijk sturen cbo's nu gezamenlijke facturen. Het is de taak van VOI©E om ervoor te zorgen dat de branche goed is georganiseerd. Zowel intern als ten opzichte van

de buitenwereld, zodat men eerder genegen zal zijn om aan eisen en verzoeken van cbo's tegemoet te komen.

Er valt nog veel te winnen. De factuurstructuren van bijvoorbeeld Sena en Buma zijn verschillend, wat logisch is in het licht van de totstandkoming van beide organisaties. Voor de markt, de betalingsplichtigen zoals

de horeca, is dat echter onbegrijpelijk. Daarom zou het goed zijn om dat meer op elkaar af te stemmen. Volgens mij wordt daar overigens hard aan gewerkt. Ten slotte speelt VOI©E een rol bij het beantwoorden van vragen en het proactief 'bedienen' van het College van Toezicht, waarnaast VOI©E ook actief haar achterban informeert met nieuwsbulletins.

Het Wetsvoorstel Toezicht, dat het toezicht op cbo's beoogt te verscherpen, is op 5 maart jl. plenair behandeld. Ter voorbereiding hierop heeft VOI©E aan de Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie een brief met kritiekpunten gezonden. Wat waren de punten van kritiek op het wetsvoorstel?

Laat ik vooropstellen dat VOI©E het goed vindt dat die wet er komt. Er worden echter een aantal AMvB's (Algemene Maatregelen van Bestuur) voorgesteld waarvan je je moet

afvragen of dit wel het goede moment daarvoor is. Ten eerste zijn we net goed op gang gekomen de zelfregulering; ik zou graag zien dat deze zelfregulering de komende jaren nog de kans krijgt. Daarnaast ligt er ook een conceptrichtlijn van de Europese Commissie over dit onderwerp, dat totaal de andere kant op gaat. De verhouding tussen het wetsvoorstel en de conceptrichtlijn moet eerst goed worden onderzocht.

Bij de voorgestelde AMvB over kostennormering, waarin een vast kostenpercentage

zou worden voorgesteld waartegen cbo's zouden moeten exploiteren, vraag ik me af of het überhaupt een verstandige maatregel is. Of de kosten redelijk zijn hangt immers van de betreffende cbo af, voor de ene organisatie is twintig procent heel goedkoop en voor de andere cbo is vijf procent te duur. Ten slotte is belangrijk dat bij de behandeling van het Wetsvoorstel Toezicht in de Eerste Kamer een motie is aangenomen die inhoudt dat de (uitvoering van de) Wet Toezicht na drie jaar zal worden geëvalueerd. Het is van belang dat de cbo's daar rekening mee houden en daarnaar handelen.

Dit wetsvoorstel komt voort uit het negatieve imago van cbo's; kunt u het negatieve imago van cbo's verklaren?

Dat komt misschien ook wel door de monopoliepositie van veel cbo's, die maakt dat een cbo minder haar best hoeft te doen om het iedereen naar de zin te maken. Je kunt, als rechthebbende of gebruiker, toch nergens anders terecht dan bij die cbo. Ik merk bijvoorbeeld bij Buma dat zij dit nu wel proberen te verbeteren, door er onder meer voor te zorgen dat klachten op een serieuze manier worden behandeld.

Daarnaast is er het feit dat niemand het leuk vindt om te betalen. De grote hoeveelheid cbo's, die allemaal hun eigen opvattingen hebben, heeft ook bijgedragen aan de gedachte dat cbo's hun zaakjes niet voor elkaar hebben. Ten slotte hebben zich een aantal incidenten voorgedaan, soms uitgelokt, die een flinke impact hadden.

Het collectief beheer en het auteurs- en naburige recht zijn natuurlijk ook ingewikkelde materie, maar een cbo moet het wel kunnen uitleggen en ook de bereidheid tonen om het uit te leggen. Een cbo moet bovenal transparant en toegankelijk zijn. 🇳🇱

Een cbo moet bovenal transparant en toegankelijk zijn

Schema betalingen 2013

Thuiskopie Video	Planning
Uitbetaling 2010, 2011	2e kwartaal 2013
Uitbetaling 2010	4e kwartaal 2013 (afsluitend)
Uitbetaling 2011 & 2012	4e kwartaal 2013
Thuiskopie Audio	Planning
Thuiskopie Audio 2011	2e kwartaal 2013 (afsluitend)
Thuiskopie Audio live	Planning
Audio live 2011	2e kwartaal 2013 (afsluitend)
Hoorspelen 2011	2e kwartaal 2013 (afsluitend)
Audio live klassiek 2011	2e kwartaal 2013 (afsluitend)
Thuiskopie Interactief	Planning
Uitbetaling 2010, 2011	2e kwartaal 2013
Uitbetaling 2010	4e kwartaal 2013 (afsluitend)
Uitbetaling 2011 & 2012	4e kwartaal 2013
Leenrecht Video	Planning
Uitbetaling 2010, 2011	2e kwartaal 2013
Uitbetaling 2010	4e kwartaal 2013 (afsluitend)
Uitbetaling 2011 & 2012	4e kwartaal 2013
Leenrecht Multimedia	Planning
Uitbetaling 2010 & 2011	2e kwartaal 2013
Uitbetaling 2010	4e kwartaal 2013 (afsluitend)
Uitbetaling 2011 & 2012	4e kwartaal 2013
Leenrecht Audio	Planning
Uitbetaling 2010 & 2011	2e kwartaal 2013
Uitbetaling 2010	4e kwartaal 2013 (afsluitend)
Uitbetaling 2011 & 2012	4e kwartaal 2013
Achtergrondmuziek	Planning
Uitbetaling 2010 & 2011	2e kwartaal 2013
Uitbetaling 2010	4e kwartaal 2013 (afsluitend)
Uitbetaling 2011 & 2012	4e kwartaal 2013
Video on Demand	Planning
Uitbetaling 2011	2e kwartaal 2013

De vermelde betalingsdata zijn prognoses. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de betalingen wordt NORMA's verdeelsysteem VUIK gehanteerd. Alleen de betaling van de thuiskopie audiogelden wordt door Sena in opdracht van NORMA uitgevoerd.

aanmelding

Naam

Straat en huisnummer

Postcode en plaats

Geboortedatum

Geboorteplaats

Telefoon

E-mail

Bank-/girorekening

Ik ben uitvoerend kunstenaar, te weten:

☐ acteur

☐ poppenspeler

☐ (ballet) danser

☐ variété-/circusartiest

☐ zanger

☐ cabaretier

☐ muzikant

☐ mimespeler

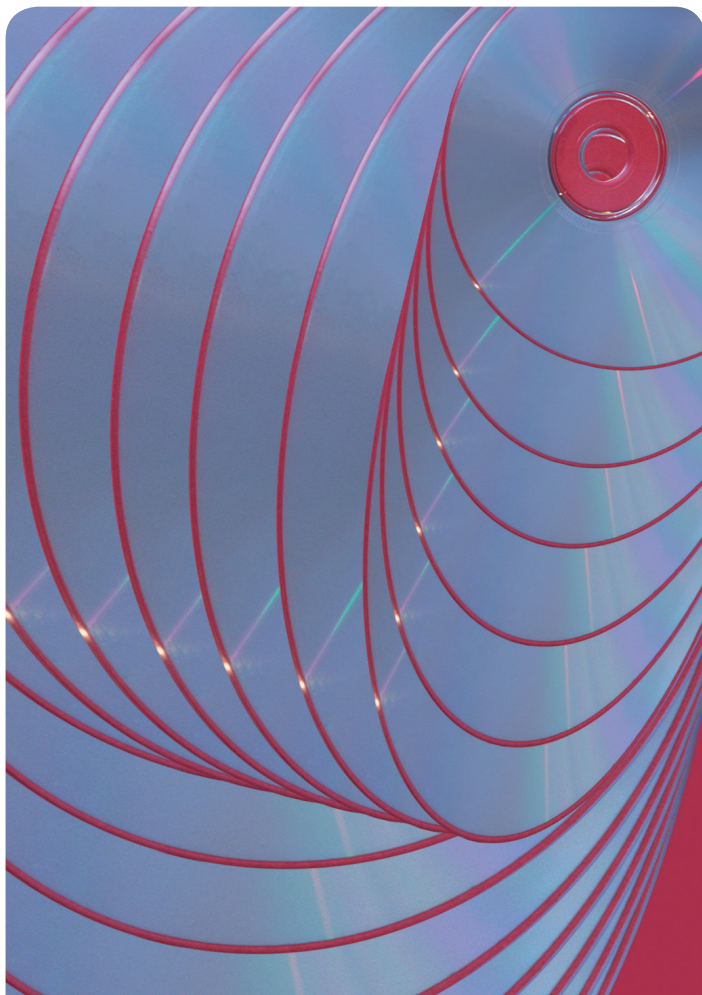
☐ anders:

ja, ik meld mij aan bij NORMA om een exploitatieovereenkomst af te sluiten en daarmee eventueel voor een vergoeding in aanmerking te komen. Aan het sluiten van deze overeenkomst zijn geen kosten verbonden.

Postzegel niet nodig

naburige rechten musici en acteurs

NORMA

**Antwoordnummer 9026
1000 VT Amsterdam**

NORMA verdeelt geld onder de daarop recht hebbende uitvoerend kunstenaars op basis van de Wet op de Naburige Rechten van 1993. Het betreft geld geïncasseerd op basis van Thuiskopierecht, Leen- en Verhuurrecht en Kabelrecht. Daarnaast stelt NORMA zich ten doel de belangen van de uitvoerende kunstenaars bij de collectieve exploitatie van hun rechten te vertegenwoordigen.

Als uw collega nog niet is aangesloten

Het kan zijn dat u wel aangesloten bent bij NORMA, maar uw collega nog niet. Als dat het geval is, geef hem/haar dan deze bon voor kostenloze aanmelding bij NORMA.